

İSLAM

MODERNİTE VE GENÇLİK

Editörler

Prof. Dr. Seyfullah KARA

Doç. Dr. Salih AYBEY

Dr. Öğr. Üyesi Tahir AŞİROV

ilāhiyāt 625

© MAKGRUP MEDYA PRO. REK. YAY. A.Ş.

İSLAM
MODERNİTE VE GENÇLİK

Editörler

Prof. Dr. Seyfullah KARA
Doç. Dr. Salih AYBEY
Dr. Öğr. Üyesi Tahir AŞIROV

ISBN 978-625-7404-34-1

1. Baskı: Temmuz 2021

Sertifika No: 44396

Mizanpaj: TAVOOS

Sayfa Düzeni: TAVOOS

Kapak: MAKGRUP MEDYA PRO. REK. YAY. A.Ş.

Baskı: Vadi Grafik - Sertifika No: 47479

ilāhiyāt

Cinnah Cd. Kırkpınar Sk. 5/4 Çankaya / Ankara

Tel: (0312) 439 01 69 Faks: (0312) 439 01 68

ilahiyatyayin@gmail.com

BAHÂİLİĞİN GENÇLİĞE YÖNELİK FAALİYETLERİ

Fatih TOPALOĞLU

DR. ÖĞR. ÜYESİ, PAMUKKALE Ü. İLÂHİYAT F., KELÂM VE İSLÂM MEZHEPLERİ TARİHİ ANABİLİM DALI.

Batı dünyasında tarihi sadece yüz elli yıl kadar geriye giden dinî oluşumları ifade etmek için kullanılan “Yeni Dinî Hareketler” kavramı, ilk defa 1970’li yıllarda Harold W. Turner tarafından ortaya atılmış ve bu hareketler aynı zamanda “yeni dinler”, “sekt”, “kült”, “yeni dindarlık biçimleri”, “zararlı örgütler” olarak isimlendirilmiştir.¹ Batıdaki bu dinî hareketlenmeler gibi İslâm dünyasında son birkaç yüzyılda bilhassa siyâsî, sosyal, kültürel ve fikrî etkenlerle birtakım dinî oluşumlar ortaya çıkmaya başlamış, bu tür dinî yapıları ifade etmek için “yeni dinî hareketler” kavramı günümüz İslâm araştırmacıları tarafından da kullanılır olmuştur. Zira son yüzyıllarda oldukça farklı dinî inanç ve görüşleriyle temayüz eden bu hareketler, bazı yönlerden Batı dünyasındaki yeni dinî hareketlere benzemektedir. İmâmiyye Şîası içinde Şeyhîlik adlı bir tarikatın fikrî zemininde, 19. yüzyıl İran’ında Mîrzâ Alî Muhammed Şîrâzî (1819-1850) tarafından Bâbîlik adıyla kurulan ve günümüzde Bahâîlik ismiyle devam eden hareket de sözünü ettiğimiz dinî oluşumlardan biridir.

Bahâîlik, İslâm coğrafyasında ve Müslüman bir toplumda ortaya çıkmasına karşın eski dinlerden, özellikle Yahudilik, Hristiyanlık ve İslâmiyet’ten alınan çeşitli inanç, uygulama ve prensipler, bâtınî teviller ve Hurûfîliğe ait birtakım görüşlerle kendisini tüm insanlığa ve dünyaya barış, huzur, mutluluk ve umut vaat eden yeni bir din olarak sunmaktadır. Çoğu zaman efsane ve mitolojiye dayalı, farklı dinlerin

¹ Süleyman Turan, “Yeni Dini Hareketlerle İlgili Türkiye’deki ve Batı’daki Literatür”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 6/27 (2013), 562; Süleyman Turan – Emine Battal, “Yeni Dini Hareketlerin Aile Yapıları Üzerindeki Etkileri”, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 1/1 (2015), 136.

karışımı durumundaki bozuk bir inanç sistemine sahip olmasına karşın dünyada özellikle Avrupa, Amerika ve diğer kıtalarda taraftar kitlesini çoğaltmakta, Müslümanlar arasında da yayılmaktadır.² 1960'lı yılların sonlarında özellikle üçüncü dünya ülkelerindeki toplumsal değişime bağlı olarak Bahâîlerin sayısında önemli bir yükseliş olmuş ve Bahâîlik Batı'daki gençler arasında kayda değer bir artış sağlamıştır.³ Şîa kökenli bir hareket olmakla birlikte müstakil bir din iddiasında olan Bahâîliğin, kesin olmamakla birlikte günümüzde 5-6 bini Türkiye'de olmak üzere dünyada toplam 5-7 milyon civarında müntesibi olduğu tahmin edilmektedir.⁴

Kurumsallaşma sürecini Şevki Efendi (1873-1957) ile tamamlayan Bahâîlik, müntesiplerine inançlarını gittikleri her yerdé anlatma ve tanıtmaya yani tebliğ görevini dini bir zaruret olarak yüklenmiştir.⁵ Tebliğ faaliyetinin insanları zorlayarak değil sevdirecek ve bulunulan ülkenin yasalarına uygun olarak yerine getirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.⁶ Bahâîliğin tebliğ faaliyetleri, çeşitli yardım kurumları ve organizasyonlar aracılığıyla genellikle basım, yayım, konferans ve sempozyum araçlarının yanı sıra siyâsî, dinî ve fikrî kanaat önderleriyle görüşmeler şeklinde gerçekleştirilirken bunlara ilaveten çocuklar, gençler ve kadınlar gibi hedef kesimler için oluşturulan, temel amacı Bahâîliğin tanıtılması olan özel çalışma çemberleri ve gençlik grupları yoluyla da yapılmaktadır.⁷

² Muhammed Fatih Demirdağ, "Dini Hareketlerin Bir Çeşidi Bahâîlik", *Journal Of Islamic Research* 28/3 (2017), 399.

³ Peter Smith - Moojan Momen, "The Bahá'í Faith 1957-1988: A Survey of Contemporary Developments", *Religion* 19/1 (1989), 71.

⁴ Yasin İpek, "Alevilikteki Düşünlük ile Bahailikteki Tard Anlayışının Mukayesesi", *Route Educational and Social Science Journal* 6/8 (Eylül 2019), 174. Bazı rivayetlere göre Türkiye'deki Bahâîlerin sayısı 21.597'tir. Bk. Cengiz Batuk - Süleyman Turan, "Misyonerlik Perspektifinden 20 ve 21. Yüzyıllarda Dünya Dinleri ve Mensupları", *Milel ve Nihal İnanc, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* 3/1-2 (Aralık 2005-Haziran 2006), 149, 150. Amerikan Uluslararası Dini Özgürlükler Komisyonu'nun raporlarına göre Türkiye'de 10 bin civarında Bahâî yaşamaktadır. Bal'a göre ise bu sayı 8-9 bin dolayındadır. Bk. Hüseyin Bal, *Bahailik Bir Din Midir? (Sosyolojik Bir Araştırma)* (Isparta: Fakülte Kitabevi, 2011), 222.

⁵ Bahâullah, Hz. Bahaullah'ın *Levîhleri*, çev. Mecdi İnan (İstanbul: Menteş Matbaası, 1994), 64-65; Bahâullah, Hz. Bahaullah'ın *Vasiyetnamesi* (yy. ts.) 9, 19; Yasin İpek, *Yeni Bir Dini Hareket Olarak Bahailik ve Türkiye'de Bahailer* (Kayseri: Kimlik Yayınevi, 2020), 294; Yasin İpek, "Yeni Bir Dini Hareket Olan Bahailikte Tebliğ Anlayışı ve Türkiye'de Bahailer", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 11/59 (Ekim 2018), 1329.

⁶ Adip Taherzadeh, Hz. Bahaullah'ın *Zuhuru Bahai Dini'nin Doğuşu Akka'daki İlk Yıllar 1868-1877*, çev. Süreyya Güler (İstanbul: Baha Basım Dağıtım, ts.), 3/345, 394 vd.

⁷ Şevki Efendi, *Bahai Dini'nin 1. Yüz Yılı* (yy. ts.), 208, 231, 233, 273-275; Bahai Dünya Merkezi, *İşğın Yüzyılı* (İstanbul: Bahai Eserleri Basım Dağıtım, 2007), 35, 44, 46, 47, 49; İpek, "Yeni Bir Dini Hareket Olan Bahailikte Tebliğ Anlayışı ve Türkiye'de Bahailer",

Bahâîlik gençliğe büyük önem vermektedir. Gençlere maddî ve mânevî yardımlarda bulunmanın Mahallî Ruhanî Mahfillerin görevleri arasında sayılması⁸ gençliğe verilen önemin bariz bir göstergesidir. Ayrıca Mahallî Mahfillerde oluşturulan Gençlik Komisyonları da bunu teyit etmektedir. Bahâîlere göre hayatın kanatları olan ilimde amaç, insanlığa faydalı olmaktır. Bu amaçla eğitim ve öğretime büyük önem verilmeli, gençlerin yetiştirilmesi için son derece gayret gösterilmelidir.⁹ Bahâîlere göre çocukları ve gençleri eğitmek o kadar önemlidir ki Bahâullah bu görevi yerine getiren öğretmenleri ve eğiticileri övmüş hatta *Kitab-ı Akdes*'te eğer bir kişi vasiyet etmeden ölürse mirasının varisi sayılan yedi kişiden biri olarak öğretmen veya öğretmenlerini göstermiştir.¹⁰

Bahâîliğe göre genç insanların içinde muazzam bir kapasite vardır ve Bahâî toplumu, gençleri yer aldıkları her faaliyette baş ve itici güç olarak görmektedir. Bu yüzden Bahâîler, "yaşamın bahar mevsimi" olarak adlandırdıkları bu çağdaki gençlerin, toplumlarına özgürce hizmet etmeleri ve kendilerini rahat bir şekilde ifade etmeleri için özel ortamlar oluşturmayı amaçlamaktadır. Bahâîler, bireyin davranış ve düşüncelerinin genellikle çocukluktan yetişkinliğe geçiş evresi olan 12-15 yaşları arasında sabit hale geldiğini düşünerek bu dönemde verilecek eğitime özel önem vermektedir.¹¹

Gençlere yönelik tebliğ faaliyetlerinin Bahâî tebliğinin önemli bir bölümünü oluşturduğu anlaşılmaktadır. Bu amaçla gençlere yönelik düzenlenen uluslararası organizasyonlar ve çalışma gruplarında "Topluma Hizmet Projeleri", "Sanat Aktiviteleri" ve "Spor Faaliyetleri" çerçevesinde yapılan çeşitli etkinlikler tebliğ faaliyetleri olarak kabul edilebilir. Eğitim ve tebliğ faaliyetlerinin en önemlilerinden biri "Ruhi Çalışma Çemberleri" dir.¹²

Bahâî toplumu tarafından 1990'lı yıllardan beri yapılmakta olan çalışma çemberleri haftada en az bir veya iki kez, genellikle çember

1329; Fatih Topaloğlu, "Bâbîlik-Bahâîlik", *İslâm Mezhepleri Tarihi*, ed. Mehmet Saffet Sarıkaya – Mehmet Ümit (Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2020), 327.

⁸ Gloria Faizi, *Bahâî Dini Hakkında Açıklamalar*, çev. Suna Bozkır (İstanbul: Bahai Eserleri Basım Dağıtım, ts.), 26; Sümeýra Teymur, *Bahailikte İnanç ve İbadet* (İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2009), 38.

⁹ Enver Behnan Şapolyo, *Mezhepler ve Tarikatlar Tarihi* (İstanbul: Türkiye Yayınevi, 1964), 438.

¹⁰ Taherzadeh, Hz. Bahâullah'ın Zuhuru, 3/393-394; Ethem Ruhi Fıçlalı – Ramazan Şimşek, "Bahâîlik ve el-Kitabu'l-Akdes (Türkçe Çeviri)", *e-Makâlât Mezhep Araştırmaları Dergisi* 3/2 (Güz 2010), 56.

¹¹ Türkiye Bahai Toplumu, "Gençlik Aktiviteleri" (Erişim 11 Nisan 2021).

¹² İpek, *Bahailik ve Türkiye'de Bahailer*, 295.

üyelerinden birinin evinde toplanarak birkaç saat boyunca çeşitli kitapların okunduğu gruplardır. Bahâî olsun ya da olmasın 15 yaşını geçmiş her genç bu çemberlere katılabilmektedir. Bahâîlikte din adamlığı sınıfı olmadığından çalışma çemberlerinde okuma faaliyetleri, kitabın içeriğine nispeten hâkim olan bir kolaylaştırıcı tarafından yönetilir. Çalışma çemberlerinde işlenen materyallerde çeşitli konular ve yapılacak aktivitelerle alakalı Bahâî yazılarından alıntılar vardır. Çalışma çemberlerinde,

“Katılımcılar hep beraber bu alıntıların kendi bireysel ve toplumsal yaşamlarındaki uygulamaları hakkında düşünür. Çalışmalar sırasında inceledikleri bazı konular arasında dua ve tefekkür ile salıverilen rûhânî güçlerle insanları buluşturacak ortamların nasıl yaratılabileceği; çeşitli geçmişlere sahip insanlarla anlamlı sohbetler yapıp dostluk bağlarının nasıl güçlendirilebileceği; çocukların geliştirilmesinin toplum hayatının en önemli unsurlarından biri haline nasıl getirilebileceği; genç insanların entelektüel ve rûhânî kapasitelerini geliştirmelerine nasıl yardımcı olunabileceği ve aile birimi içerisinde maddî ve ruhani refaha yol açacak dinamiklerin nasıl yaratılacağı”

üzerinde durulur. Bahâîlere göre çalışma çemberlerinin amacı hem dünyadaki hem de bulunulan ülkelerdeki bozulmayı ıslah amacıyla faaliyete geçilmesi, bu faaliyetlerin düzenli hale getirilebilmesi için anlayış ve beceriler geliştirilmesi ve çeşitli hizmet aktiviteleridir. Kadın olsun erkek olsun genç yaşlı demeden herkes bu çemberler sayesinde toplumuna ve dünyaya olumlu katkıda bulunmak ve onları yeniden şekillendirmek için gerekli olan güce sahip olduğunu anlar. Böylece merkezinde hizmet ve ibâdetin olduğu yeni bir yaşam modeli ortaya çıkar¹³ ki bununla kastedilenin Bahâî inancı olduğu aşîkârdır.

Çalışma Çemberlerinde *Ruhi Serisi* (1-6) adı verilen ve her biri belirli bir kitleye ve amaca yönelik olan sekiz materyal ve on kitaptan oluşan bir set kullanılmaktadır. Bunlardan *Ruhi 5: Çocukların Eğitimi II* başlıklı materyal, on bir ve on beş yaşları arasındaki çocuklara ve gençlere Emr’i tanıtmayı ve benimsetmeyi amaçlamakta, ayrıca bu görevi üstlenmek isteyenlere gerekli bilgiler vermektedir.¹⁴ Bu kitabın, Ruhi Enstitüsü¹⁵ eğitim setinde özel bir yeri vardır. Bahâî öğretilerine göre,

¹³ Türkiye Bahai Toplumu, “Toplumsal Dönüşüm” (Erişim 11 Nisan 2021).

¹⁴ İpek, *Bahailik ve Türkiye’de Bahailer*, 351-353.

¹⁵ Ruhi Enstitüsü, Kolombiya Bahâîleri Millî Ruhanî Mahfili tarafından kurulmuş ve onların rehberliğinde faaliyet gösteren bir eğitim kurumudur. Detaylı bilgi için bk. Instituto Ruhî, “Statement of purpose and methods” (Erişim 13 Nisan 2021).

bir birey, mânevî ve ahlâkî yükümlülüklerin bağlayıcı hale geldiği 15 yaşında olgunluk çağına ulaşır. O halde, bu çağdan hemen önceki yıllar özel bir önem kazanmaktadır. 12-15 yaş aralığı, çocukluk alışkanlıklarını geride bırakmaya çalışan bir ergenin zihninde bireysel ve kolektif yaşamla ilgili temel kavramların formüle edildiği zaman dilimidir. Bu yaştaki gençlerin söyleyecek çok şeyi vardır ve onlara çocuk muamelesi yapılmamalıdır. Zira bu şekildeki bir davranış biçimi, onlara uygun bir kimlik oluşturmada yardım etme fırsatını kaçırmamıza sebep olur. Kitap 5'i oluşturan üç ünite, tecrübî bazı kavramlar, beceriler, nitelikler ve tutumlara odaklanır ve Bahâîlere göre gençlerin ruhsal güçlenmesi amacıyla bir program uygulamak isteyenler için gerekli bir materyaldir.¹⁶

Gençlere yönelik bir diğer faaliyet ise Yeni Gençlik Gruplarıdır. Bahâîlere göre bu faaliyetlerde amaç, neşeli ve arkadaş canlısı bir grup ortamında yeni gençlerin zihinsel ve rûhânî güçlerini açığa çıkarmak ve onları insanlığa hizmete yönlendirmektir. Öncelikle zihinsel güçlenmeyle yeni gençlerin, çevresindeki dünyayı anlamaları, toplumu şekillendiren saikleri tanımaları, ifade güçlerini artırmaları hedeflenir. Sonrasında rûhânî güçlenmeyle hayata ve topluma dair olumlu bir bakış açısını yakalamaları, dayanışma ve iş birliği içinde topluma gayretle hizmet etmeleri amaçlanır. Yeni Gençlik Grupları Bahâî olsun ya da olmasın herkese açıktır.¹⁷

Yeni Gençlik Gruplarının faaliyetleri dört kısımdan oluşmaktadır: Birincisi "Müfredat Kitapları"dır. Bu çalışmayla, dünyanın farklı coğrafyalarındaki sosyal ve ekonomik kalkınmaya destek olmak, gençlere sağlam bir karakter edindirmek ve onların mânevî gelişimine yardımcı olmak amaçlanmaktadır. Müfredat Kitapları, Bahâî kurumları tarafından hazırlanmakta, içeriğinde hikâyeler ve günlük hayattan örnek anlatımlar yer almaktadır. İkincisi, "Topluma Hizmet Projeleri"dir. Bu projelerle yaşanan toplumun sorunlarının tespiti ve çözüm yolları hakkında fikirler üreten, bu fikirleri hayata geçirirken çevresiyle iş birliği yapan, böylece hem kendi hem de diğer insanların sorunlarına karşı duyarlı bir gençlik hedeflenmektedir. Üçüncüsü, gençlerin yeteneklerini ortaya çıkarmayı ve hayata daha estetik açıdan bakarak çözümler üretebilmelerini sağlamayı amaçlayan "Sanat Aktiviteleri"dir. Yeni Gençlik grupları faaliyetlerinin dördüncüsü ise gençlerin zihinsel ve bedensel gelişimine katkıda bulunmak amacıyla farklı branşlarda

¹⁶ Instituto Ruhi, "Walking a path of service" (Erişim 13 Nisan 2021).

¹⁷ Türkiye Bahai Toplumu, "Gençlik Aktiviteleri" (Erişim 11 Nisan 2021).

düzenlenen “Spor Faaliyetleri”dir. Bu etkinliklerde gençlere dostça davranarak ve onlara kendi kapasitelerini geliştirmeleri için rehberlik eden animatör diye isimlendirilen yaşça daha büyük bireyler vardır.¹⁸

Bahâîlerin gençlere yönelik gerçekleştirdiği faaliyetlerden biri de Yaz Okullarıdır. Yaz Okulları, gençlerin hem eğitilmesi hem de kısa bir tatil yapmalarını amaçlayan birkaç gün veya bir hafta kadar süren gençlik programları/kamplarıdır. Son dönemlerde yaz okullarına ilaveten yarıyıl tatillerinde Kış Okulları da düzenlenmektedir.¹⁹ Türkiye Milli Mahfili, çocuk ve gençlere yönelik olarak 17-31 Temmuz 1965’te İstanbul’da, 19-27 Temmuz 1968’de Yalova Gökçedere’de, 1982 Kıbrıs’ta Yaz Okulu faaliyetlerini gerçekleştirmiş, 1971’de sıkı yönetim sebebiyle Yaz Okulu yapılamamıştır.²⁰ Şevki Efendi, her Bahâînin yaz okullarına ve Bahâî toplumunun düzenlediği ve desteklediği her türlü sosyal faaliyete özen göstermesi, Bahâî camiasının bir ferdi olarak Bahâî gençliğinin misyonunu yerine getirmesi ve gençlerin ülkelerinin geleceğine katkı sunmasında etkin olmaları gerektiğine dikkat çekmiştir.²¹

Bahâîlerin gençliğe yönelik faaliyetlerinin müntesiplerinin bulunduğu hemen her ülkede çeşitli sosyal projeler ve çalışmalarla gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Tüm dünyadaki faaliyetleri ele almak bildirimizin sınırlarını aşacağından burada Fas ve İran’dan iki örnek vermekle yetinmek istiyoruz. Kuzey Fas bölgesindeki Bahâî faaliyetlerine dair raporlara göre Aralık 1962’de 14 Bahâî, Fas’ın Nador kentindeki ceza mahkemesinde yargılanır. Kendilerine yöneltilen suçlamalar, yasadışı bir dernek kurmak, İslâm’ı ve Fas Devleti’ni yok etmeye çalışmak ve konumuz açısından daha dikkat çekici olanı gençliği yozlaştırmaya yönelik faaliyetlerde bulunmaktır. Mahkeme üç Bahâîyi idama ve beşini ömür boyu hapse mahkûm eder. Temyize giden dava dosyası, Aralık 1963’te Nador mahkemesi kararının bozulmasıyla sonuçlanır. Bahâîlerin faaliyetleri sebebiyle suçlanmasının İslâmî din adamları ile Fas monarşisi arasındaki güç oyunlarından kaynaklandığı iddia edilse de²² yargılama, Bahâîlerin Fas gençliğine yönelik birtakım faaliyetler içerisinde bulunduğunu kayda geçirmesi bakımından önemlidir.

¹⁸ İpek, “Yeni Bir Dini Hareket Olan Bahailikte Tebliğ Anlayışı ve Türkiye’de Bahailer”, 1330-1331; Türkiye Bahai Toplumu, “Gençlik Aktiviteleri” (Erişim 11 Nisan 2021).

¹⁹ Türkiye Bahai Toplumu, *Bahai Dini Tarihi, Öğretileri ve Toplumsal Çalışmaları* (İzmir: Bahai Eserleri Basım Dağıtım, 2016), 148-151; İpek, “Yeni Bir Dini Hareket Olan Bahailikte Tebliğ Anlayışı ve Türkiye’de Bahailer”, 1330-1331.

²⁰ İpek, *Bahailik ve Türkiye’de Bahailer*, 343-349.

²¹ Taherzadeh, *Hiz. Bahaullah’ın Zuhuru*, 3/429.

²² John Waterbury, “Kingdom-Building and the Control of the Opposition in Morocco: the Monarchical Uses of Justice”, *Government and Opposition* 5/1 (Winter 1970), 64-65;

Bahâiliğin gençliğe yönelik tebliğ faaliyetleri konusunda dikkat çekici bir diğer örnek İran'daki çalışmalarıdır. İran, Bahâiliğin ilk dönemi olan Bâbîlik hareketinin ortaya çıktığı ve kurucusu Mîrzâ Alî Muhammed'in 1850'de kurşuna dizilerek öldürüldüğü ülkedir. Bâbîler intikam amacıyla 1852'de Nâsirüddin Şah'a karşı bir suikast girişiminde bulunmuşlarsa da başarılı olamamışlar ve takip eden yılda (1853) Bâbîler İran'dan sürgün edilmişlerdir.²³ Bahâîler, Devrim öncesinden başlayan²⁴ fakat özellikle 1979'daki İran İslâm devrimini takip eden yıllarda İran'da karşı karşıya kaldıkları Devlet eliyle gerçekleşen Bahâî faaliyetlerinin suç sayılması ve Bahâî kurumlarının kapatılması gibi 1990'lı ve 2000'li yıllarda da devam eden birtakım yaptırımlar ve olumsuzluklara karşın bu ülkede bazı çalışmalarda bulunmaktan geri durmamıştır.²⁵

Bahâîlerin yayınladığı bir rapora göre Bahâiliğin İran'daki insanî faaliyetlerinin hükümet tarafından 53 Bahâînin Mayıs 2006'da tutuklanmasıyla engellendiği nakledilmektedir. Buna göre, 2004 yılında küçük bir Bahâî grubu, çocuklar ve gençlerle ilgili İran'da bir dizi projenin ilkinin başlatmıştır. Projeye, Şiraz'ın banliyölerindeki yoksul okul çocuklarına dönem sonu sınavlarına hazırlanmaları için özel ders verilmesi amaçlanmaktadır. Bahâî olmayan Müslüman öğretmenlerin de ders verme faaliyetlerine katılması sağlanarak çocukların ailelerine güven aşılanmaya çalışıldığı görülmektedir. Velilerin yapılan hizmetten memnuniyeti ve talepleri üzerine grup, faaliyetlerini çocukların sosyal ve ahlaki beceriler kazanmalarına yardımcı olmayı da içerecek şekilde genişletmeye karar verir. 2005 yazına gelindiğinde, programa katılan çocukların sayısı önemli ölçüde artar. Aynı süreçte Şiraz yakınlarındaki Sahlâbâd'da da benzer bir proje başlatılır. Bu proje de Bahâîlerin tutuklanmasına kadar bir yıl devam eder. Sahlâbâd'daki projeye eşzamanlı olarak grup, Şiraz'daki bir eğitim merkezinde on dört öğretmen tarafından desteklenen yüz çocuk ve gencin dahil olduğu başka bir girişim başlatır. Yukarıdaki faaliyetlere ek olarak Şiraz'daki çocuklar ve genç-

Graham Hassall, "Bahá'í History in the Formative Age The World Crusade, 1953-1963", *The Journal of Bahá'í Studies* 6/4 (April 1995), 16-17.

²³ Ethem Ruhi Fıçlalı, *Bâbîlik ve Bahâîlik* (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1994), 48; Mehmet Zeki İçcan, "Babilik-Bahailik", *İslâm Mezhepleri Tarihi El Kitabı*, ed. Hasan Onat – Sönmez Kutlu (Ankara: Grafiker Yayınları, 3. Basım, 2014), 513-514.

²⁴ Ethem Ruhi Fıçlalı, *Günümüze İslâm Mezhepleri* (İzmir: İlâhiyât Vakfı Yayınları, 2. Basım, 2011), 318.

²⁵ Christopher G. Buck, "Bahá'í Faith And Social Action", *Encyclopedia of Activism And Social Justice*, ed. Gary L. Anderson – Kathryn Herr (Thousand Oaks: SAGE Publications, 2007), 1/210; İçcan, "Babilik-Bahailik", 525-526.

ler için hastanede genç yaştaki kanser hastalarına sanat dersleri sunan haftalık bir program düzenlenir. Bu program da durdurulana kadar da bir yıl sürer. Aynı dönemde grup üyeleri, fiziksel ve zihinsel engelli çocuklar için yetimhanelere ve tesislere düzenli ziyaretler yapar. Eğitimlerde Zambiya'da geliştirilen *Breezes of Confirmation* adı verilen ve 11 ila 12 yaş arası gençlerin dil becerilerini ve ifade gücünü güçlendirmeye yönelik basit okumalar ve ardından dil alıştırmaları içeren bir çalışma kitabı okutulmaktadır. Bahâîler, söz konusu eğitim ve sosyal faaliyetlerin resmî kurumlardan izin alınarak yapıldığını, kitap ve materyaller ile eğitim faaliyetlerinde hiçbir zaman Bahâî inancına yönelik bir imada bulunulmadığını, bu faaliyetlerin Bahâî propagandasını amaçlamadığını ve rejim karşıtlığı içermediğini iddia etseler de tutuklanan Bahâîler Ağustos 2007'de "Fakirlere yardım etme örtüsü altında güneydeki Şiraz kentinde din propagandası yapmak" ve "Devlet güvenliğiyle ilgili suçlardan" mahkûm edilirler.²⁶

Bahâîliğin Türkiye'de de birtakım tebliğ faaliyetlerinde bulunduğu bilinmektedir. Bahâîlerin Türkiye'deki faaliyetleriyle ilgili olarak 1950'lerin sonlarında bazı basın yayın organlarında Bahâîlerin gençlere yönelik propaganda yaptıkları şeklinde haberlerin yer aldığı görülmektedir.²⁷ Adana Bahâî Mahfili, oluşturulduğu 1931 yılından 1960'lara gelinceye kadar yaşadığı birtakım tahkikat ve mahkeme sürecinden sonra 1967 yılında üçüncü kez tekrar açılmış ve *Işık Mecmuası* ismiyle gençlere yönelik bir dergi çıkartmıştır. Bu mecmua, Bahâîlerin Türkiye'de çıkardığı ilk dergidir.²⁸ Türkiye Milli Mahfili, yukarıda bahsettiğimiz yaz okulu ve kamp faaliyetlerine ek olarak 1979'da özellikle Bahâî gençlerinin Bahâî toplumu için önemli bir şehir olan Edirne'yi ziyaret etmeleri amacıyla bu şehre seyahat düzenlemiştir.²⁹ Bahâî Milli Mahfili Genel Sekreteri Susan Merter'in beyanına göre, Türkiye'deki Bahâî kadınlar, Uluslararası Bahâî Toplumu'nun ilkeleri doğrultusunda sivil toplum faaliyeti olarak değişik bölgelerde Birleşmiş Milletler ile iş birliği halinde kadınların, çocukların ve gençlerin gelişimi konularında diğer sivil toplum kuruluşlarıyla da yardımlaşarak çalışmaktadır. Ekim 1999'da Birleşmiş Milletler projesi kapsamında okullarda "Kadın ve Barış" konulu çeşitli seminer, konferans ve workshoplar düzenlemişlerdir. Türkiye'nin çeşitli yerlerinde kız çocuklarının eğitimi,

²⁶ Bahá'í World News Service, "Iranian Baha'is sentenced to prison were helping underprivileged youth" (Erişim 25 Mart 2021).

²⁷ *Cumhuriyet*, "Ankara'da Modern Bir Bahai Tekkesi Basıldı" (22 Mart 1959), 1, 5.

²⁸ İpek, *Bahailik ve Türkiye'de Bahailer*, 332.

²⁹ İpek, *Bahailik ve Türkiye'de Bahailer*, 343-349.

aile, şiddet gibi konularda halka açık konferanslar gerçekleştirilmiş, Bursa, Antalya, Antakya, Ankara, İstanbul, Edirne, Tarsus ve Trabzon gibi şehirlerde çevre temizliği ve okuma-yazma konularında kurslar düzenlenmiştir.³⁰

Amerika'da bir sivil toplum kuruluşu olarak faaliyete başlayan ve temel amacı Bahâilîğin düşünce ve inanç esaslarını dünyaya tebliğ etmek olan *The New History Society* cemiyeti, 1930-1940 yıllarında Türkiye'ye yönelik de bazı çalışmalar içinde olmuştur. Faaliyetleri Türkiye'nin ABD Büyükelçiliği tarafından takip ve Ankara'ya rapor edilen *The New History Society*'nin asıl gayesinin Bahâilîlik düşüncesini gençliğe aşılayarak taraftar kazanmak olduğu anlaşılınca yetkililer Türk gençliğini bu propagandalardan korumak gerektiğine kanaat getirerek gerekli tedbirleri almaya çalışmışlardır. *The New History Society* cemiyeti, Temmuz 1934'te "*How Can Youth Contribute To The Realization Of A Universal Religion*" başlığıyla üniversite gençleri arasında düzenleyeceği yarışmaya Türk gençlerinin de katılması için Türkiye'nin Washington Büyükelçiliğine 1934 başında resmi müracaatta bulunmuştur. Durum Elçilik tarafından Ankara'ya bildirilmiş, yarışmanın gençliğe yönelik yeni bir dinin propaganda amacını taşıdığı, bu sebeple böyle bir yarışmanın duyurusunun yapılmayarak Türk gençliğinin yarışmaya katılmasına izin verilmemesi değerlendirilmiştir. Söz konusu cemiyetin o yıllarda Türkiye ile de temasları olmuş ancak Türkiye, cemiyetin dile getirdiği düşünceler ve inanç esaslarının Türk İnkılâbının ana fikirleriyle çelişmesi, Türkiye nüfusunun büyük çoğunluğunun Müslüman olması ve Bahâilîğin, Müslümanlar tarafından sapkın bir dinî hareket olarak görülmesi gibi nedenlerle faaliyet ve düşüncelerine temkinli yaklaşılması, gerek Washington Büyükelçiliği gerekse Basın ve Yayın Genel Müdürlüğü ve Emniyet Genel Müdürlüğü gibi resmi kurumlar vasıtasıyla yakından takip edilmesi, cemiyetle ilgili yayın türündeki materyalin Türkiye'ye sokulmaması için önlemler alınması gerektiği üzerinde durulmuştur.³¹

Bahâîler gençliğe yönelik bu faaliyetleriyle, "içlerinde muazzam kapasite bulunan", "katıldıkları her girişimin ok başı ve her işin itici gücü olan", "yaşamlarının bahar mevsimi"nde bulunan her kesimden gençlere, "toplumlarına özgürce hizmet edebilmeleri" ve "kendilerini

³⁰ Mustafa Öz, "Türkiye'de Bahâilîlik ve Bahâî Faaliyetleri", *Türkiye'de Misyonerlik Faaliyetleri*, ed. Ömer Faruk Harman (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2004), 321-323.

³¹ İrşad Sami Yuca, "Tek Parti Döneminde "The New History Society" Cemiyetine Türkiye'nin Yaklaşımı", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 6/5 (2017), 2252-2255.

rahatça ifade edebilmeleri" için özel ortamlar hazırladıklarını ifade etmekte, gençlik gruplarında asıl amacın neşeli ve arkadaş canlısı bir grup ortamında gençlerin zihinsel ve rûhânî güçlerini açığa çıkarmak ve onları insanlığa hizmete yönlendirmek olduğunu iddia etmektedirler.³² Bahâîlik, her ne kadar, maddi araçlardan ve milliyetçi duygularından bağımsız olarak "İnsanlığa Hizmet Etmek" sloganıyla gençliğin yapıcı özellikleri olan "değişim" ve "hizmet etme arzusu"nu harekete geçirmeye çalıştığını ifade etse de eğitim, sosyal, kültürel ve sanat faaliyeti olarak gösterilen bu etkinliklerde öncelikli amacın Bahâîliğin duyurulup tanıtılarak propagandasının yapılması, böylece Bahâîliğin gençlere tebliğ edilerek genç nesilden oluşan bir müntesip kitleyle Bahâî inancının gelecek çağlara taşınması olduğu açıktır.³³

Bahâîliğin propaganda amacıyla gençlere yönelmesi, insan hayatında bu devrenin, dinî inançlarla ilgili dalgalanmaların ve kimlik kargaşasının daha fazla yaşandığı bir dönem olmasıdır. Gençlik, zihin dünyasında yaşadığı çalkantıyı din değiştirerek çözümlemek istemektedir. Zira bazı araştırmalar din değiştirmenin daha çok gençlik dönemlerinde gerçekleştiğini, yaşlandıkça din değiştirme oranının düştüğünü ortaya koymaktadır.³⁴ Dolayısıyla toplumun genç kesimi, yeni bir dinî inancın tebliği açısından Bahâîlik için mümbit bir alanı oluşturmaktadır.

Bahâîlik ve benzeri dinî hareketlerin propaganda ve üye kazanma yöntemleri, aslında İslâm dünyasında ortaya çıkan diğer Bâtınî karakterli fırkalar ile Hristiyan Batı dünyasında görülen yeni dinî hareketler ve tarikatların yöntemleri birbirine oldukça benzemektedir.³⁵ Gençlik Eğitim Kampları veya Programları, Batıda ortaya çıkan Yeni Dinî Hareketlerin de taraftar kazanma ve taraftarları üzerinde kontrol sağlamak amacıyla sıklıkla kullandığı yöntemlerden biridir.³⁶ Bu bakımdan, gençliğin İslâm itikadıyla hiçbir şekilde uyuşmayan inançları ve uygulamaları bulunan dinî oluşumlara karşı bilinçlendirilmesi ve korunması için gerekli çalışmaların yapılması büyük önem arz etmektedir. Her şeyden önce gençliğin dini bilgilerini ve eğitimini sağlam kaynaklardan alması gerekmektedir. Doğru ve sağlıklı bir dini temeli olan genç

³² Türkiye Bahai Toplumu, "Gençlik Aktiviteleri" (Erişim 11 Nisan 2021).

³³ Öz, "Türkiye'de Bahâîlik ve Bahâî Faaliyetleri", 321-323.

³⁴ Demirdağ, "Dini Hareketlerin Bir Çeşidi Bahâîlik", 392.

³⁵ Detaylı bilgi için bk. Süleyman Turan – Sema Uzun, "Yeni Dini Hareketlerin Taraftar Kazanma Yöntemleri", *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 18/3 (Aralık 2018), 139 vd.

³⁶ Turan – Uzun, "Yeni Dini Hareketlerin Taraftar Kazanma Yöntemleri", 153.

bireylere aykırı dinî inançları kabul ettirip benimsetmenin hiç de kolay olmayacağı açıktır. Ayrıca gençlerin, verilecek eğitimlerle İslâm itikadına muhalif inançlar ve uygulamalar hakkında doğru bir biçimde bilgilendirilmesi de bu cereyanlara karşı gençliği korumanın en önemli yollarından biri olacaktır.

Kaynakça

- Bahá'í World News Service. "Iranian Baha'is sentenced to prison were helping underprivileged youth". Erişim 25 Mart 2021. <https://news.bahai.org/story/602/>
- Bahai Dünya Merkezi. *Işığın Yüzyılı*. İstanbul: Bahai Eserleri Basım Dağıtım, 2007.
- Bahâullah. Hz. *Bahau'llah'ın Levihleri*. çev. Mecdi İnan. İstanbul: Menteş Matbaası, 1994.
- Bahâullah. Hz. *Bahau'llah'ın Vasiyetnamesi*. yy. ts.
- Bal, Hüseyin. *Bahailik Bir Din Midir? (Sosyolojik Bir Araştırma)*. Isparta: Fakülte Kitabevi, 2011.
- Batuk, Cengiz – Turan, Süleyman. "Misyonerlik Perspektifinden 20 ve 21. Yüzyıllarda Dünya Dinleri ve Mensupları". *Milel ve Nihal İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* 3/1-2 (Aralık 2005-Haziran 2006), 133-156.
- Buck, Christopher G. "Bahá'í Faith And Social Action". *Encyclopedia of Activism And Social Justice*. ed. Gary L. Anderson – Kathryn Herr. 208-213. Thousand Oaks: SAGE Publications, 2007.
- Cumhuriyet*. "Ankara'da Modern Bir Bahai Tekkesi Basıldı" (22 Mart 1959), 1, 5. <https://www.cumhuriyetarsivi.com/monitor/index.xhtml>
- Demirdağ, Muhammed Fatih. "Dini Hareketlerin Bir Çeşidi Bahâilik". *Journal Of Islamic Research* 28/3 (2017), 389-399.
- Faizi, Gloria. *Bahâi Dini Hakkında Açıklamalar*. çev. Suna Bozkır. İstanbul: Bahai Eserleri Basım Dağıtım, ts.
- Fırlalı, Ethem Ruhi – Şimşek, Ramazan. "Bahâilik ve el-Kitabu'l-Akdes (Türkçe Çeviri)". *e-Makâlât Mezhep Araştırmaları Dergisi* 3/2 (Güz 2010), 7-144.
- Fırlalı, Ethem Ruhi. *Bâbilik ve Bahâilik*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1994.
- Fırlalı, Ethem Ruhi. *Günümüz İslâm Mezhepleri*. İzmir: İlâhiyât Vakfı Yayınları, 2. Basım, 2011.
- Hassall, Graham. "Bahá'í History in the Formative Age The World Crusade, 1953-1963". *The Journal of Bahá'í Studies* 6/4 (April 1995), 1-21. [https://doi.org/10.31581/jbs-6.4.1\(1995\)](https://doi.org/10.31581/jbs-6.4.1(1995))
- Instituto Ruhí. "Statement of purpose and methods". Erişim 13 Nisan 2021. <https://www.ruhi.org/institute/index.php>
- Instituto Ruhí. "Walking a path of service". Erişim 13 Nisan 2021. https://www.ruhi.org/institute/path.php?link_id=5#5
- İpek, Yasin. "Alevilikteki Düşkünlük ile Bahailikteki Tard Anlayışının Mukayesesi". *Route Educational and Social Science Journal* 6/8 (Eylül 2019), 170-179.

- İpek, Yasin. "Yeni Bir Dini Hareket Olan Bahailikte Tebliğ Anlayışı ve Türkiye'de Bahailer", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 11/59 (Ekim 2018), 1329
- İpek, Yasin. *Yeni Bir Dini Hareket Olarak Bahailik ve Türkiye'de Bahailer*. Kayseri: Kimlik Yayınevi, 2020.
- İşcan, Mehmet Zeki. "Babilik-Bahailik". *İslâm Mezhepleri Tarihi El Kitabı*. ed. Hasan Onat – Sönmez Kutlu. 509-530. Ankara: Grafiker Yayınları, 3. Basım, 2014.
- Öz, Mustafa. "Türkiye'de Bahâilik ve Bahâî Faaliyetleri". *Türkiye'de Misyonerlik Faaliyetleri*. ed. Ömer Faruk Harman. 317-324. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2004.
- Smith, Peter – Momen, Moojan. "The Bahá'í Faith 1957-1988: A Survey of Contemporary Developments". *Religion* 19/1 (1989), 63-91. [https://doi.org/10.1016/0048-721X\(89\)90077-8](https://doi.org/10.1016/0048-721X(89)90077-8)
- Şapolyo, Enver Behnan. *Mezhepler ve Tarikatlar Tarihi*. İstanbul: Türkiye Yayınevi, 1964.
- Şevki Efendi. *Bahai Dininin 1. Yüz Yılı*. yy. ts.
- Taherzadeh, Adip. Hz. Bahaullah'ın Zuhuru Bahai Dini'nin Doğuşu Akka'daki İlk Yıllar 1868-1877. çev. Süreyya Güler. 4 Cilt. İstanbul: Baha Basım Dağıtım, ts.
- Teymur, Sümeyra. *Bahailikte İnanç ve İbadet*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2009. <https://katalog.marmara.edu.tr/eyayin/tez/T0061679.pdf>
- Topaloğlu, Fatih. "Bâbîlik-Bahâilik". *İslâm Mezhepleri Tarihi*. ed. Mehmet Saffet Sarıkaya – Mehmet Ümit. 313-327. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2020.
- Turan, Süleyman – Battal, Emine. "Yeni Dini Hareketlerin Aile Yapıları Üzerindeki Etkileri". *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 1/1 (2015), 135-149.
- Turan, Süleyman – Uzun, Sema. "Yeni Dini Hareketlerin Taraftar Kazanma Yöntemleri". *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 18/3 (Aralık 2018), 137-174.
- Turan, Süleyman. "Yeni Dini Hareketlerle İlgili Türkiye'deki ve Batı'daki Literatür". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 6/27 (2013), 561-596.
- Türkiye Bahai Toplumu. "Gençlik Aktiviteleri". Erişim 11 Nisan 2021. <https://bahaitr.org/genclik-aktiviteleri/>
- Türkiye Bahai Toplumu. "Toplumsal Dönüşüm". Erişim 11 Nisan 2021. <https://bahaitr.org/toplumsal-donusum/>
- Türkiye Bahai Toplumu. *Bahai Dini Tarihi, Öğretileri ve Toplumsal Çalışmaları*. İzmir: Bahai Eserleri Basım Dağıtım, 2016.
- Waterbury, John. "Kingdom-Building and the Control of the Opposition in Morocco: the Monarchical Uses of Justice". *Government and Opposition* 5/1 (Winter 1970), 54-66.
- Yuca, İrşad Sami. "Tek Parti Döneminde 'The New History Society' Cemiyetine Türkiye'nin Yaklaşımı". *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 6/5 (2017), 2247-2261.